

Babie Lato

Gazeta Domu Pomocy Społecznej
im. dr Leona Szumana w Toruniu

Kolejny Rok się kończy, a Nowy zaczyna
Tym Bożonarodzeniowym numerem „*Babiego Lata*” rozpoczynamy
nowe trzydziestolecie Naszego Biuletynu.
Wszystkim Autorom i Czytelnikom życzymy tego, co uwielbiamy:
Wielu cudownych chwil spędzonych na pisaniu i czytaniu,
A każdemu z nas razem i z osobna
Wiary, Nadziei, Miłości, Radości, Zdrowia, Przyjaźni, Bliskości, Pokoju
i Spełnienia Marzeń

Redakcja „Babiego Lata”

Mały Bóg

Zstąpiło już na Ziemię bezbronne Dziecię.
Patrzcie! To jest nasz Zbawiciel przecież.
Więc wszyscy ze sobą się pojednajmy.
A Dziecięciu Bożemu Chwałę oddajmy.

Nie płaczcie już wszyscy bardzo cierpiący.
Weselcie się i radujcie Boga poszukujący.
Miejcie nadzieję i ufność wszyscy wątpiący.
Przyszedł do was Mały Bóg Wszechmogący.

Przyjmijmy Dziecię z największymi honorami.
A Panience i Józefowi pieśni zaśpiewajmy.
Dzielmy się Oplatkami przy Świątecznym stole.
A Kolędami uwielbiamy to Boże Pacholę.

Bogusław Grzendzicki

Boże Narodzenie 2023

Boże Narodzenie 2023

Boże Narodzenie poprzedza adwent, który trwa 4 tygodnie. Od pierwszej niedzieli adwentu zaczyna się rok kościelny. Kościół przypomina w tym czasie przyjście Pana Jezusa na świat. Jest to czas modlitwy, pokuty i oczyszczenia się z grzechów przez dobrą spowiedź. Specjalne miejsce w Adwencie Najświętsza Maryja Panna. Na jej cześć odprawia się Msze Święte zwane roratami. Po Adwencie przychodzi Boże Narodzenie, które kojarzy się z Wieczerną Wigilijną, opłatkiem i kolędami. Są to przeżycia religijne, które łączą ludzi dobrej woli, ale też czas wielkiej miłości, bo Bóg przychodzi do nas, by stać się podobnym do ludzi, by dać nam pokój. Zastanawiamy się, czy żyjemy w pokoju z rodziną i bliźnimi. Przy stole wigilijnym gromadzi się rodzina, a może zaproszony gość samotny czy dziecko. Modląc się, łamią się opłatkiem i składają sobie życzenia. Po wieczerzy wigilijnej śpiewają kolędy, czekając na pasterkę. Nadchodzi północ i zaczyna się Msza Święta zwana pasterką.

„Narodził się Jezus Chrystus, bądźmy weseli”. Tak kościół cały śpiewa i dzieciątko Jezus w żłóbku odwiedza.

Nie było dla niego miejsca w gospodzie,
urodził się więc w zagrodzie.

W Betlejem w ubogiej zimnej stajence,
w żłobie na sianku położony

Leży Jezus maleńki,
przez matkę Najświętszą otulony.

Uboga była,
chustkę z głowy zdjęła i dziecię okryła.

Maryja z Józefem przy nim czuwają.
Wół i osioł przed nim klękają.

Pasterze przygrywiają
i królowie się kłaniają.

A wieść po świecie już się niesie,
narodziło się Boże Dziecię.

Syn Boga Ojca Przedwiecznego.
Zbawiciel świata całego.

Witaj nam Jezu ukochany,
tysiąc lat oczekiwany.

Od proroków ogłoszony,
od narodów upragniony.

Dziękujemy Tobie Jezu Maleńki,
że z wysokich niebios zszedłeś do ubogiej stajenki,
by człowiekiem się stać i żyć wśród nas.

Błogosław nam Boże Dziecię, niech zapanuje pokój na świecie.

A my otwórzmy serca swoje,
niech wypłyne z nich dobroć, miłość i znikną zwady i niepokoje.

Spójrzmy wokół siebie, ile jest ludzi w potrzebie.

Dzielmy się dobrem. Kochajmy bliźniego jak siebie samego.

Kochamy cię Jezu i prosimy Ciebie,
przygotuj nam miejsce w niebie.

Niech przez Twoje Boże Narodzenie,
zmieni się nasze sumienie.

Byśmy uczciwie żyli, dobro czynili i na niebo zasłużyli.

A kiedyś w niebie Ciebie Boże chwalili.

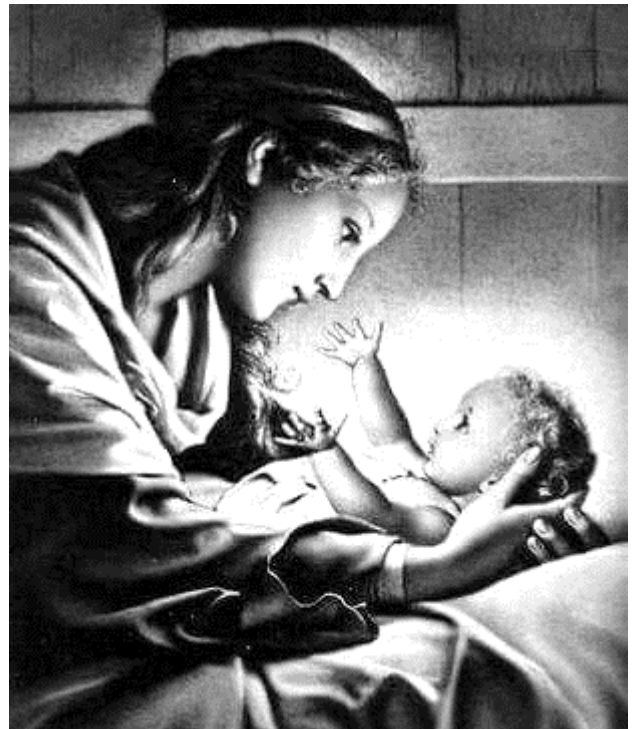
Święta Maryjo z Józefem weź nas w swoją opiekę.

Prosimy w pokorze,

niech Twoja Święta łaska nam zawsze dopomoże.

Dziękujemy Ci Św. Panienko Niepokalana,

że dałaś nam syna swojego, a naszego Pana.

Chwała Bogu na wysokości,
A ludziom pokój na niskości.
Gloria Gloria in excelsis deo.

My tu w naszym DPS-sie ładną kapliczkę mamy
i na Boże Dziecię też czekamy.
Przyjdź Jezu Maleńki i pociesz nas,
niech uwierzemy, że jeszcze ktoś kocha nas.

Szczęśliwych, radosnych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego i spokojnego roku 2024 życzy wszystkim

Gertruda Ludwiszewska

„Bóg Się rodzi, noc, truchleje pan niebiosów obnażony”

Są to pierwsze słowa tekstu napisane w siedemnastym wieku przez poetę Franciszka Karpińskiego, jednej z najpiękniejszych Kolęd Polskich.

Melodia jest przewspaniała, porywa i unosi obecnych w górę ku niebu. Najprawdziwsze *sursum corda*, natomiast słowa tekstu wydają się być jakieś dziwne, zaprzeczające istnieniu sensu codziennych znanych nam zjawisk. No bo Bóg jako istota niemająca początku i końca, rodzi się w stajence, zamiast w pałacowych przepychach. Leży w żłóbku nagusieńki, a matka rąbkiem go okrywa.

„Ogień krzepnie, blask ciemnieje, ma granice nie skończone”

Zjawił się wśród nas nie jako istota boska, lecz jako zwykły człowiek, dziecko, na warunkach, jakie panują na ziemi. Dostąpiliśmy cudu, lecz w jakim celu Jezus to uczynił? Otóż po to, żeby być jednym z nas. Najbliżej nas i naszego życia, naszych trosk i kłótni. Bo pragnął nas pokochać i umiłować, wskazać nam drogę postępowania według jego nauk i przykładów. Uczył nas przede wszystkim miłości, wyrozumiałości i przebaczenia wyrządzonych szkód i zmartwień innym ludziom. Swoje ludzkie życie ofiarował nam godząc się na znoszenie ziemskich niedogodności i męczeńską śmierć na krzyżu. Cudem ziemskiego pobytu Jezusa otrzymaliśmy okazję do życia wiecznego, jakie czeka nas po zakończeniu ziemskiego żywota. Boże Narodzenie jest więc świętem radosnym. Figurka małego Jezusa zbliża nas do Boga w postaci ludzkiej, bliskiej nam i pragnącej nam pomóc. Kolęda „*Bóg się rodzi*” kończy się prośbą o boskie błogosławieństwo i wyrażeniem naszej wdzięczności za łaskę doczekania się tego uroczystego dnia.

„Podnieś rękę Boże dziecię, błogosław ojczyznę miłą”

Życzenia przy oplatku, wykwinny smak tradycyjnych potraw wigilijnych i wspólnie śpiewanie kolęd przy rozświetlonej świeczkami choince, uroczyste „*te deum laudamus*” podczas mszy pasterskiej – to główne wrażenia świąteczne, które zachowamy w pamięci do końca życia. Przypadające na końcowe dni roku święta stanowią również okres szczególny. Pora zimowa, gdy nie ma tak wiele codziennych zajęć daje ludziom czas na załatwienie innych spraw niezbędnych w życiu rodzinnym. Upływają terminy nawiązanych przed rokiem interesów i zobowiązań dotyczących wynajmu ludzi do pracy, spłat zaciągniętych zobowiązań pożyczek, udziałów majątkowych, a także spraw matrymonialnych. Wszystkie te czynności w polskiej gwarze ludowej z dawna nazywano „*godzenie*” a całość okresu poświątecznego – „*godami*”. Już Władysław Rejmont wspominał o tym w swojej powieści „*Chłopi*”. A więc na „*gody*” godzono pracę w służbie folwarcznej, warunki pracy i deputatów. Ojcowie rodzin uzgadniali podział swych gruntów i zasobów między potencjalnymi spadkobiercami. Matki szukały kandydatów na zięciów dla córek i słały swatów w umówione miejsca. Tak samo ojcowie wypatrywali domów, w których by były dziewczęta godne wejścia do ich rodzin. Owe matrymonialne zabiegi bywały nieraz dość skomplikowane i trudne, gdy wymagała tego sytuacja materialna godzących się stron. Przy szczególnie sprzyjających okolicznościach bywało, że finał następował jeszcze w okresie świąt hucznym sylwestrowym weselem.

Nadejście Nowego Roku kojarzyło się zwykle z mrozem, śniegiem i dzwonekami mijających się sanek, trzaskaniem bębnow i okrzykami pozdrowień. Niegdyś ruszono na odwiedziny do sąsiadów, niekiedy nawet w dalsze strony do rodziny i przyjaciół. Otwierał się okres karnawału słynący z uroczystych zabaw, uczt i balowych toalet. Panie błyszcząły biżuterią, strojami, urodą i wdziękiem. Panowie rywalizowali w figurach tanecznych z zachwytem sekundując damom w szalonych rytmach muzyki. W okresie zaborów, powstań i walk o wyzwolenie karnawały miały przebieg mniej huczny. Miały wyraz patriotyczny. Skromność strojów i biżuterii wyrażały rozpacz i troskę o losy narodu. Komponowano pieśni wyrażające tęsknotę do powrotu niepodległości kraju. Pieśni te dotrwały do dzisiaj i stanowią część dziedzictwa kultury narodowej.

Życzymy sobie, by w zapisach naszej tak często burzliwej historii kronikarze notowali, że w Polsce święta Bożego Narodzenia w roku pańskim 2023 przebiegły w zdrowiu, miłości i spokoju.

Wesołych świąt i do siego Nowego Roku!

Toruń, 23.10.2023

Autor: Michał Sokołowski

Współpraca: Irena Szuchlaczewicz

Wrzosa

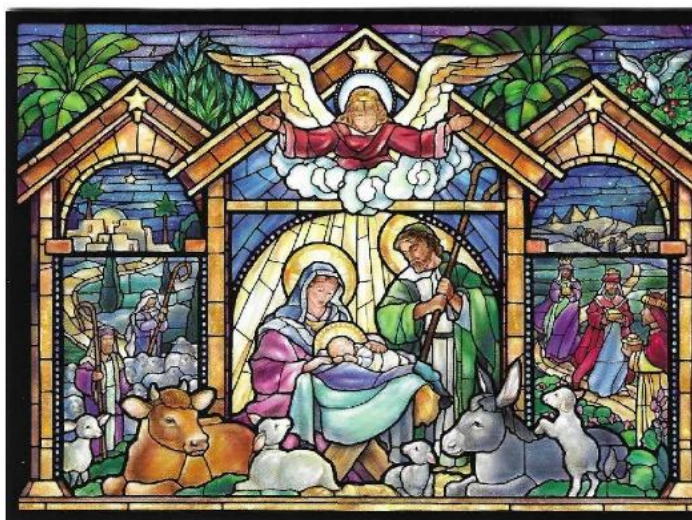
Bożenarodzeniowe Pozdrowienia z Nashville w Stanach Zjednoczonych

Nashville, 6 grudnia 2023 roku

Szanowni Państwo!

Drogie Panie i Drodzy Panowie!

Jedna świeca z wieńca adwentowego w moim domu jest już nadpalona; pozostały trzy odmierzające czas do Bożego Narodzenia, czyli do Gwiazdki. Atmosfera zaczyna być świąteczna i w pamięci powoli powracają obrazy przeżyć sprzed lat, melodie kolęd, ale również zapachy pieczonego ciasta, czy pastowanej podłogi, albo choinki. Wracają w pamięci też anioły strzegące nowonarodzonego Jezusa w stajence przygotowanej w kościele... i obecne na świątecznych kartkach, jak na tej, którą Państwu przesyłam razem z moimi życzeniami.

Do tradycyjnych życzeń zdrowia, pogody ducha i optymizmu dołączam wiersz zadedykowany Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu, napisany przez jego brata Kajetana;

wiersz opisujący najpiękniejszą polską tradycję dzielenia się opłatkiem w Wigilijny wieczór. Adresuję go do Szanownych Pań i Szanownych Panów, do członków Państwa Wspólnoty, czyli Rodziny, bo wszyscy, którzy zasiadają do wspólnego stołu w Domu Doktora Leona Szumana tworzą jedną Rodzinę, niezależnie od genetycznych powiązań:

Do siego roku życząc panu bratu
Kiedy w rozłące pędzim dni ostatek
(Choć dziś ten zwyczaj obojętny światu)
Szłę Ci opłatek.

Dla nas on zawsze świętość wyobraża:
Pamiętkę łaski udzielonej z nieba
A oprócz skarbu branego z ołtarza
Własny kęs chleba.

Ojców to naszych obyczaj prastary
Rodzinnej niwy maluje dostatek.
Symbol braterstwa, miłości i wiary
Święty opłatek.

Czy obecny Anioł na dołączonej kartce albo ten stróżujący w każdej kościelnej szopce jest zaskoczeniem dla mieszkańców Torunia? Nie jest. Obecność Anioła Stróża odczuwana jest przez nas w codziennym życiu i w dodatku od wielu pokoleń, od kilku wieków. Faktycznie, mieszkańcy Torunia są uprzywilejowani, ponieważ niezależnie od pory roku, podczas każdego dnia i każdej nocy strzeżeni są przez Anioła, który zagościł w toruńskim herbie już w 1470 roku (trzy lata przed urodzeniem Mikołaja Kopernika) i nadal trwa w tej misji - otacza opieką cały Toruń.

Jestem torunianką i dlatego czuję również tę opiekę, zwłaszcza kiedy jestem w moim rodzinnym mieście. W tym roku Boże Narodzenie spędzę po drugiej stronie oceanu, gdzie też od wielu lat mieszkam. Zapisany mam jednak w pamięci taki toruński obraz: mroźna noc, mieniące się w blasku ulicznych świateł płatki śniegu, skrzypiący pod nogami śnieg w drodze na pasterkę w katedrze Świętych Janów i wzruszająca muzyka dzwonu *Tuba Dei*, który od 1500 roku ogłasza całemu światu, że narodził się Zbawiciel!

Niestety, będąc geograficznie bardzo daleko nie usłyszę w tym roku katedralnego dzwonu. Nie wiem też czy jego muzyka dotrze z katedry do Państwa podczas Wigilii. Dlatego do mojej kartki z życzeniami dołączam profesjonalne nagranie muzyki *Tuba Dei* na płycie CD w albumie o Toruńskich Aniołach. Chciałabym umówić się z Państwem, żeby wspólnie we Wigilię Bożego Narodzenia posłuchać tej muzyki: Państwo w Toruniu, w Domu Doktora Szumana, a ja w domu w Nashville, po drugiej stronie oceanu. A przekazem w trakcie słuchania wzruszających dźwięków dzwonu niech będzie fragment pięknej piosenki, a właściwie pieśni, jaka powstała tutaj, gdzie mieszkam:

Mario czy wiedziałaś, że twój Synek
Pewnego dnia będzie stąpał po wodzie?
Mario, czy wiedziałaś, że twój Synek
Ocali naszych synów i córki?
Mario czy wiedziałaś, że twój Synek
Przywróci wzrok niewidomemu?
Mario czy wiedziałaś, że twój Synek
Uciszy sztorm własną ręką?
Mario czy wiedziałaś, że twój Synek
Chodził tam, gdzie stąpały anioły?
Mario czy wiedziałaś, że

Kiedy całujesz swojego Synka
Całujesz twarz Boga?

Niewidomy przewidzi, głuchy będzie słyszeć
Umarli znowu będą żyć,
Chromy podskoczy, niemy przemówi
W uwielbieniu Baranka.

Trzy świece adwentowe w moim wianku na stole są nowe, więc trzy niedziele dzielą nas od świętowania. Niech ten czas będzie pełen zadumy, miłych wspomnień i życzliwego ciepła dla wszystkich wokół! Niech będzie to nasze przygotowanie do świętowania narodzin Zbawiciela!

Szczęść Boże!
Lidia

PS. Na zakończenie chciałabym wyjaśnić, dlaczego kieruję moje życzenia do Państwa, mieszkańców Domu Doktora Szumana. Otóż, kiedy udaję się na lekarskie wizyty do sąsiadującego Matopatu, mijam Dom, którego sylwetka ożywia moje wspomnienia z dzieciństwa i młodości. 40 lat temu swoją jesień życia spędzili właśnie w tym samym Domu moi najbliżsi, Wujek i Ciocia; stąd te sentymenty...

Świąteczne wspomnienia

Zamknij oczy i wyobraź sobie swój rodzinny dom wypełniony zapachami, dźwiękami i smakami, które na zawsze zapisały się w Twojej pamięci. Co widzisz? Zapewne nadchodzące Święta Bożego Narodzenia i przedświąteczną krzątaninę – to czas najczęściej i najchętniej wspominany przez nas. Takimi opowieściami dzielimy się z Wami w tym numerze „Babiego Lata”.

Patrycja Kacprzak

W świątach dla mnie było najważniejsze, że byłam w domu z moją Mamą i moim Wujkiem i siedzieliśmy wszyscy razem przy Wigilijnym stole.

Urszula Rozniata

W Wigilię od samego rana Babcia się krzątała, bo Mama pracowała. Było dużo szykowania na Święta. Cały dzień się nie jadło tylko się czekało na Pierwszą Gwiazdkę. Każdy miał nos przyklejony do szyby i patrzył, kiedy ona wzejdzie. Kiedy był mróz na szybach to się na nie chuchało-dmuchało, żeby z szyby zeszły kwiatki, a pojawiła się Gwiazdka.

Dziadek przynosił choinkę i ubierał ją z moim bratem i siostrą. Pachniało lasem w całym domu. Łańcuch robiło się z kolorowego papieru. Wieszano się cukierki i jabłka. My jako dzieci ściągaliśmy cukierki i już wkrótce choinka byłaby pusta, gdyby nie bombki. Śnieg na choinkę robiliśmy z waty.

Do Wigilii siadaliśmy do stołu po odmówieniu pacierzy. Schodziła się cała rodzina i po wieczery śpiewaliśmy kolędy. Po kolędach szło się na Pasterkę. My dzieci po Pasterce w tajemnicy wyżeraliśmy Bożonarodzeniowe potrawy. Mama wtedy spała, a jak wstała to krzyczała: „A gdzie to jedzenie!!!”.

Ewa Weiwer

Moja Teściowa rozdawał łuski z karpia wigilijnego, by przez cały rok:

- Jedna była na zdrowie
- Druga na szczęście
- Trzecia na radość
- A pozostałe, by portfel nie był pusty

Helena Kąkiewska

U nas w domu była taka jedna wpadka. Tato przebrał się za Świętego Mikołaja, a syn powiedział: „*Patrzcie! Święty Mikołaj ma takie same spodnie jak Tata!*”

Wesołych Świąt
Stefania Dybowska

Zapach Bożego Narodzenia

Na Wigilię w domu unosił się rozkoszny zapach. W wannie moczył się Karp, a rodzina nie kąpała się od tygodnia. Chyba że znalazł się śmieć, który wykapał się z Karpiem.

Prócz tego w domu pachniała:

- Sałatka jarzynowa
- Choinka – najlepiej zielona
- Śledzie mojego wujka
- Bigos
- Ciasta, baby, strucle z makiem
- Pierogi z kapustą i grzybami (lub ruskie bliżej wschodniej granicy)
- Uszka do barszczu
- Pomarańcze
- U niektórych obowiązkowo daktyle i figi
- Świeżo umyte okna i powieszzone zasłony (przez tydzień obowiązywał zakaz palenia w mieszkaniu)
- Świeżo wypastowane podłogi u mojej babci
- Woda kolońska pana domu
- Jezusowe sianko pod obrusem
- Bożonarodzeniowe pierniki, które jakimś cudem zniknęły z choinki
- Śnieg przyniesiony na butach Świętego Mikołaja
- Kogel-Mogel na Resorach z pomieszania wszystkich świątecznych zapachów.

**Bożonarodzeniowe zapachy zapamiętane przez:
Urszulę Rozniatę, Patrycję Kacprzak,
Tadeusza Ługiewicza, Ewę Weiwer,
Helenę Kąkiewską, Barbarę Wawrowską**

Kilka słów o Mikołaju

„*Mikołaju, Mikołaju! Czyś Ty z lasu? Czyś Ty z gaju?*” – ten wierszyk z pewnością każdy z nas pamięta z lat dziecięcych, kiedy to z pewną nieśmiałością prosił Świętego o prezenty. Co czasy to obyczaje, kraj to obyczaj, a co region to nazwa i stąd zrodziły się wątpliwości, jak naprawdę mamy nazywać Świątecznego Gościa w Czerwonym Kubraczku. W trakcie burzliwej dyskusji mającej miejsce w Bibliotece naszego Domu ustaliliśmy, co następuje:

Nazwy zamienne dla Wigilijnego Darczyńcy to:

- Dzed Maroz
  - Dziadek Mróz
  - Święty Mikołaj
  - Gwiazdor
  - Santa Klaus
  - Weihnachtsmann
- Skąd te różnice w nazwach? Już to wyjaśniamy:

„6 grudnia obchodzimy imieniny Świętego i to były Mikołajki. Wtedy dostawaliśmy prezenty od **Świętego Mikołaja**. 24 grudnia była Gwiazdka i dostawaliśmy prezenty od **Gwiazdora**” – tłumaczy Ula Rozniata.

„**Dzied Maroz** pochodzi z Rosji. Trafił do nas za komuny. Przynosił przeróżne prezenty, łącznie z różgą dla niegrzecznych dzieci. Niektóre się wyjątkowo z tej różgi cieszyły” – wspomina Tadeusz Ługiewicz. „Natomiast **Dziadek Mróz** to taki pomysł, żeby uniknąć skojarzeń z religią” – dodaje po chwili.

Weihnachtsmann był u Niemców, ale nic ciekawego o nim nie słyszeliśmy.

A **Santa Klaus** (nie mylić z klaunem). No cóż, tę zagadkę pozostawiamy Czytelnikom do rozwiązania.

**Sekrety Świętego Mikołaja zdradzili:
Urszula Rozniatę, Tadeusz Ługiewicz,
Ewa Weiwer, Helena Kąkłęwska,
Barbara Wawrowska**

Święty Mikołaj dla Seniora

Już po raz kolejny mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu zostali zaproszeni do udziału w Akcji Święty Mikołaj dla Seniora. Jest to Akcja ogólnopolska skierowana do Seniorów i osób z niepełnosprawnościami mieszkających w placówkach długoterminowych.

Historia Fundacji Święty Mikołaj dla Seniora, jak wiele cennych inicjatyw, ma swoje podłoże w chęci niesienia pomocy dla osób, których życie jest szczególnie trudne. „*Walczymy przeciwko wykluczeniu od 2018 roku*” – tak piszą Roksana Góral i Mateusz Góral - założyciele Fundacji. Początkowo pragnęli wesprzeć 70 mieszkańców jednego z warszawskich domów pomocy społecznej, z czasem dostrzegli jednak ogrom potrzeb i od tego czasu Akcja przekształciła się w Fundację, obejmującą swoimi działaniami placówki w całej Polsce. W kończącym się właśnie 2023 roku do akcji dołączyło 213 placówek wspierających osoby potrzebujące, a ilość wysłanych (i zrealizowanych) listów wyniosła 15 684.

Założyciele Fundacji zauważyli, że „*na przestrzeni lat i kolejnych edycji akcji, okazało się, że tego typu placówki, poza osobami w podeszłym wieku, zamieszkują także osoby z niepełnosprawnościami intelektualnymi oraz fizycznymi, także młodsze. Z uwagi na cel projektu, którego głównymi założeniami są: walka z samotnością i wykluczeniem, zwrócenie uwagi na potrzeby placówek opiekuńczych, a przede wszystkim chęć budowania i dzielenia się tym, co dobre i piękne, zamiast dzielenia ludzi na starszych i młodszych, organizatorzy akcji zdecydowali o objęciu akcją każdej osoby zamieszkującej ośrodki opieki długoterminowej (które zgłosiły się do udziału w akcji), bez względu na wiek. Dlatego też, wśród zgromadzonych na platformie listów (zweryfikowanych przez Fundację), znaleźć można także marzenia osób młodszych, które z uwagi na swój stan zdrowia lub samotność, przebywają w placówkach opiekuńczych.*” (<https://listy.swietymikolajdlaseniora.pl>)

Z punktu widzenia pracownika domu pomocy społecznej bardzo istotne jest dla mnie zauważenie problemu, o którym zbyt rzadko mówi się, a który mocno podkreślają założyciele Fundacji: „*W kolejnych latach zdawaliśmy sobie sprawę, że liczba potrzebujących jest ogromna,*

a marginalizacja tej grupy społecznej stanowi rzeczywisty, ale mało nagłoŝniony problem w Polsce. (...) Wierzymy, że nagłaŝnianie problemu realizowanymi kampaniami społecznymi pomaga im odzyskać wiarę w dobro, radość życia i poczucie uchronienia od zapomnienia i samotności.”

Zdjęcie z Finału Akcji Święty Mikołaj dla Seniora z 2021 roku. Do paczki dołączony był list od Świętego Mikołaja:

„Kiedy zobaczyłam Pana list od razu wiedziałam, że chcę kupić dla Pana te wszystkie fantastyczne rzeczy, o których marzysz. (...) Jesteś osobą o ogromnie dobrym sercu, skoro chciałbyś, aby wszyscy byli zdrowi i szczęśliwi na świecie! Ja, jako Twój Święty Mikołaj chciałabym Ci życzyć,

aby każdy Twój dzień był wypełniony po brzegi zdrowiem, miłością i ogromem szczęścia!!! Abyś każdego dnia miał uśmiech na twarzy i aby na niebie przez 365 dni dla takich ludzi jak Ty zawsze świeciło słońce. Niech ten świąteczny czas będzie dla Ciebie tak fantastyczny i radosny, jak dla mnie czas, w którym mogłam przygotować paczkę.”

Marzenia naszych podopiecznych są różne, ale najbardziej zaskakujące (i często bardzo gorzkie) jest to, że albo nasi mieszkańcy przestali marzyć o realizacji swoich potrzeb albo ograniczają się w swoich marzeniach do rzeczy najbardziej podstawowych: coś słodkiego, kawa i (niestety) ubrania, na które ich nie stać. Daje to prawdziwe świadectwo dla obecnego systemu opieki społecznej, w którym człowiek stoi na marginesie stawianych zadań. Inna grupa potrzeb to po prostu chęć bycia zauważonym, chęć pokonania samotności dzięki listowi napisanemu do nieznanego. Podobno o jakości społeczeństwa świadczy jego stosunek do jednostek najsłabszych. Jak zatem świadczy o nas fakt, że jest wśród nas tylu samotnych, chorych i zaniedbanych, a żyjących w poczuciu samotności?

Z tego powodu w tym roku znowu z zapałem przystąpiliśmy do Akcji Święty Mikołaj dla Seniora, dając okazję każdemu, kto z własnej woli zdecydował się na napisanie Listu do Świętego Mikołaja, by po raz pierwszy, czy po raz kolejny spełniło się jego Bożonarodzeniowe Marzenie. Wychodząc z założenia, że ani wiek, ani choroba, ani niepełnosprawność nie mogą być powodem wykluczenia z grona ludzi obdarowanych pośredniczyliśmy w przekazywaniu listów, a potem prezentów. Szczególne podziękowania należą się tym naszym pracownikom, którzy pomagali pisać listy osobom, które samodzielnie tego zrobić nie mogły. Zdajemy sobie sprawę, że w wyniku różnego rodzaju chorób duża część naszych mieszkańców własnoręcznie listu nie napisze, bo ręce już nie te, bo afazja, depresja czy brak wiary w ... nadzieję. Dla nas ograniczenia zdrowotne nie mogą być powodem wykluczenia człowieka z godnego i pogodnego życia, dlatego niezależnie od naszych codziennych obowiązków zawodowych poświęciliśmy czas, by umożliwić naszym podopiecznym spełnienie ich Świątecznych Marzeń.

Szanowni Czytelnicy, Akcja Święty Mikołaj dla Seniora ma nieść nadzieję. Bożonarodzeniowa Radość dzielenia się to także możliwość uczestniczenia w czymś pięknym i dobrym. Pracując nad realizacją marzeń innych osób dostrzegamy, że pomagając im zmieniamy świat bardziej niż realizując tylko swoje własne marzenia.

Z wyrazami ogromnej wdzięczności dla Fundacji Święty Mikołaj dla Seniora, wszystkich Świętych Mikołajów oraz wszystkich osób zaangażowanych w Akcję pisania i realizowania listów w imieniu wszystkich obdarowanych,

Katarzyna Chruściel

Jak minął rok

Zbliża się końcówka 2023 roku, a więc nadszedł czas na podsumowanie najważniejszych wydarzeń z życia naszego Domu.

Boże Narodzenie 2022

21 grudnia 2022 roku w Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu odbyło się uroczyste Śniadanie Wigilijne. Spotkania te są niezwykle ważne dla Mieszkańców i Pracowników naszej placówki, gdyż są okazją do wspólnego celebrowania świątecznej atmosfery. W uroczystości uczestniczyli Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Toruniu Pan Rafał Walter, Kamila Raniszewska - przedstawicielka Wydziału Zdrowia i polityki Społecznej w Toruniu oraz Proboszcz Parafii Św. Antoniego w Toruniu ksiądz Wojciech Miszewski. Po wspólnym dzieleniu się opłatkiem, przy dźwiękach najpiękniejszych kolęd biesiadowaliśmy w gronie najbliższych.

Na 20 grudnia 2023 roku zaplanowano tegoroczną Domową Wigilię, w której swą obecność zapowiedział Prezydent Miasta Torunia Michał Zaleski. Wśród zaproszonych gości znalazły się również osoby prywatne i przedstawiciele instytucji, które w tym roku wyjątkowo hojnie obdarowali naszych Mieszkańców. W ten sposób chcieliśmy podziękować im za bezinteresowną pomoc.

Mikołaje i prezenty

Przełom grudnia i stycznia to okres, w którym nasi Mieszkańcy mogą liczyć na szczególną pamięć ze strony środowiska lokalnego. Wiele przedszkoli, szkół, instytucji i osób prywatnych przysłała prezenty i pozdrowienia dla ludzi żyjących w Domu Pomocy im. dr Leona Szumana w Toruniu. W 2023 roku własnoręcznie wykonane kartki Bożonarodzeniowe dostarczyły dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 18 w Toruniu, Szkoły Podstawowej nr 3 w Toruniu, Szkoły Podstawowej nr 6 w Toruniu oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Rodzinna Szkoła” w Toruniu. 5 grudnia 2022 roku pracownicy, uczniowie i ich rodzice Szkoły Podstawowej

Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Dominika Savio w Toruniu wcielił się w rolę Elfów i obdarowali naszych Mieszkańców świątecznymi prezentami. Paczki dotarły również od uczniów klasy 4c Szkoły Podstawowej nr 28 w Toruniu, której wychowawcą jest Pani Beata Bawej-Lisiecka. Te niespodzianki były wyjątkowo miłym dopełnieniem huczego finału Akcji Święty Mikołaj dla Seniora, który odbył się 19 grudnia 2022 roku oraz naszych własnych starań o to, by każdy z naszych mieszkańców został obdarowany przez Świętego Mikołaja.

Dzień Babci i Dziadka

Jak się wielokrotnie okazywało w przeciągu ostatnich kilku lat żadna przeszkoda nie jest straszna, jeśli chce się pamiętać o innych. Pomimo zakazu odwiedzin wynikającego ze stanu pandemii uczniowie Szkoły Podstawowej nr 24 w Toruniu wraz z nauczycielką języka polskiego i etyki – panią Anetą Stasiak znaleźli sposób, by uczcić razem z nami Dzień Babci i Dziadka. Przygotowali kartki z życzeniami oraz prezentację multimedialną z wierszami i piosenkami dla Babć i Dziadków, które były głównym punktem uroczystości w dniu 23 stycznia 2023 roku. Nasi Mieszkańcy byli pod wielkim wrażeniem talentu oraz pamięci i troski okazanej, a cicho wyrażona nadzieja na osobiste spotkanie spełniła się kilka miesięcy później.

Herbatka dla Babci i Dziadka

3 lutego Domownicy zostali obdarowani herbatami zebranymi przez przedszkolaków, uczniów, rodziców i grono pedagogiczne Szkoły Podstawowej nr 23 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Toruniu. Do herbat odłączyli piękne słowa: *„Serdeczne życzenia składamy, na pyszną herbatkę Państwa zapraszamy. Niech zdrowie dopisuje, a herbata przy tym wybornie smakuje. Czarna, miętowa oraz owocowa, rozgrzewająca i pięknie pachnąca.”*

Walentynki 2023

14 lutego już od rana Święty Walenty roztoczył skrzydła miłości nad naszym Domem. Czekwały na nas i na naszych Mieszkańców kartki z Życzeniami od tajemniczej Weroniki, słodczyce, które nie wiadomo kto i kiedy podłożył, a cały Dom zatrzęsął się w posadach, gdy na Walentynkowej Dyskotece daliśmy upust dawno skrywanym emocjom.

Ostatkowy Bal Przebierańców

Kto śpiewa i tańczy w ostatki - ten piękny i gładki. Taka idea przyświecała ostatkowej dyskotece w Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu. Przy rytmach disco lat 70-tych nogi same rwały się do tańca, najlepiej tańca- przebierańca, bo taki był zamysł dzisiejszego wydarzenia. Kulminacją imprezy były wybory króla i królowej balu.

Okazało się, że najbardziej błyszcząły dwie pary: Wanda Kuracińska i Zdzisław Szczerbiński oraz Zofia Galczewska i Sławomir Stróżyński. Każda z nich została nagrodzona fanfarami, brawami i drobnymi upominkami.

Zaprzyjaźnieni z Grupą ZET

Grupa ZET Młodzieżowego Domu Kultury w Toruniu to uzdolniona wokalnie młodzież z upośledzeniami, która prężnie rozwija swoje talenty pod kierunkiem Macieja Pasternaka. W tym roku odwiedzili nas dwukrotnie. Po raz pierwszy 9 marca z koncertem „Patrycja Kacprzak Zaprasza” z okazji Dnia Kobiet. Po raz drugi 15 czerwca, by towarzyszyć nam podczas pięknego wiosennego popołudnia. Niesamowita charyzma młodych wykonawców pokonuje wszelkie bariery, czy to międzyludzkie czy osobiste.

Poszerzamy horyzonty wiedzy

Podobno nie ma pytań bez odpowiedzi. Z tego założenia wychodzimy organizując cykliczne szkolenia i prelekcje na tematy, którymi zainteresowani są nasi Mieszkańcy.

20 marca 2023 roku zaprezentowaliśmy „Historia Toruńskich mostów przez Wisłę”. Mogłoby się wydawać, że rodowity Torunianin wie wszystko o swoim mieście, ale przeszłość Torunia jest tak bogata i pełna niespodzianek, że opowieści o niej nieustannie fascynują. Tym razem prześledziliśmy szlak wiślanych przepraw od pradawnego brodu w Starym Toruniu, poprzez drewniane konstrukcje w przedłużeniu ulicy Mostowej, Most Kolejowy

im. Ernesta Malinowskiego, Most drogowy im. Józefa Piłsudskiego i dotarliśmy do najnowszego – Mostu im. gen. Elżbiety Zawadzkiej. Okazaliśmy się także dobrymi prognostykami, gdyż zgodnie z naszymi nieśmiały mi marzeniami pod koniec października 2023 roku w mediach pojawiły się doniesienia o podpisaniu umów na budowę nowego mostu drogowego, tzw. Mostu Zachodniego na osi Szosy Okrężnej.

28 sierpnia odkrywaliśmy „Tajemnice Przesmyku Suwalskiego”. Inicjatywa wyszła od samych Mieszkańców, którzy śledząc wydarzenia w Polsce i na świecie i konfrontując je z posiadaną wiedzą geograficzną i historyczną nie byli w stanie wskazać tajemniczego przesmyku na mapie. Prelekcja była okazją do poznania historii Suwalszczyzny i jej odwiecznego przygranicznego charakteru. Przy okazji można było zaprezentować szereg atrakcji turystycznych, które wynikają z jej przygranicznej historii. Przesmyk Suwalski znaleźliśmy – po pierwsze w terminologii NATO, po drugie jako punkt na mapie. Jest nim niewielki most drogowy między jeziorami Wigry i Okrągłe. No cóż, życie jest pełne ciekawostek.

6 listopada 2023 roku wybraliśmy się na wycieczkę do Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu na prelekcję o niezapomnianej gwiazdce polskiego ekranu i estrady – Irenie Kwiatkowskiej, prowadzoną przez toruńską znawczynię tematu – Zofię Masłowską. Wyjątkowy głos, charyzma i talent Ireny Kwiatkowskiej sprawił, że nogi same rwały się do tańca w rytm hitu z „Halo Szpicbródka”, a w wyobraźni pojawiały się ciepłe, wiosenne poranki w lesie, wypełnione dźwiękami trelu "Ptasiego Radia".

UPAŁY
Upał to stan pogody, gdy temperatura przekracza + 30° C

W czasie upałów unikaj długiego przebywania na słońcu, szczególnie między 10.00–15.00. O ile to możliwe nie wychodź wtedy z Domu lub staraj się przebywać w cieniu

Używaj kremów z filtrami przeciwsłonecznymi

Chroń twarz i głowę poprzez noszenie kapelusza z szerokim rondem lub czapki z daszkiem w jasnych kolorach

BIBLIOTEKA ZAPRASZA

**CZERWIEC
DLA ZDROWIA I URODY**

CYKL SZKOLEŃ DLA MIESZKAŃCÓW

05.06
GODZ. 10:00

• Woda zdrowia doda

Już od kilku lat prowadzimy szkolenia dla Mieszkańców, których celem jest wyposażenie ich w wiedzę na temat zdrowia i szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

29 maja przed zbliżającą się falą letnich upałów poprowadziliśmy szkolenie „Bezpieczne Wakacje”.

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się cykl spotkań „Czerwiec dla Zdrowia i Urody”. Okazało się, że wielu rzeczy nie wiemy, a nasza wiedza bywa chaotyczna i niekompletna. Poruszono tematykę odpowiedniego nawodnienia organizmu, zmian w mózgu i psychice wpływających na procesy pamięci oraz sposobów zapobiegania im i ich spowalniania. Dużą dyskusję wywołało zagadnienie wielolekowości oraz niekontrolowanego zażywania leków i suplementów diety bez konsultacji z lekarzem. Podsumowaniem cyklu szkoleń były zajęcia aktywizujące pod hasłem „Czego nie wolno robić kobiecie po 60-tce”. Hasło przekorne, ale jego celem było wywołanie burzy mózgow, podczas której Mieszkańcy podawali „zalecenia”, w jaki sposób postępować, by również w późniejszym wieku żyć pełnią życia. „Poniedziałek dla Zdrowia i Urody” wszedł na stałe do kalendarza naszych zajęć. Staramy się w każdym miesiącu poruszyć temat istotny dla naszych podopiecznych. We wrześniu rozmawialiśmy na temat chorób układu krążenia, a w październiku nasza mieszkanka Maria Frycz opowiadała o sposobach na zachowanie dobrego samopoczucia.

Konkursy

„Przybyłem, uczestniczyłem, wygrałem” – tak można sparafrazować na potrzeby naszego Domu znane hasło. Okazało się bowiem, że konkursy z wiedzy cieszą się wśród naszych Mieszkańców niesłabnącą popularnością, a poziom rywalizacji jest wielokrotnie wyższy niż to, co możemy nieraz obserwować w telewizji.

1 września 2023 roku w ramach Obchodów 82 Roczniczy Wybuchu II Wojny Światowej zorganizowaliśmy „Wielki Test o Polsce”, w którym znajdowały się pytania z zakresu historii, filmu i muzyki, ortografii, i poprawnej polszczyzny oraz znanych postaci i powiedzeń polskich. Rywalizacja była zacięta, a finaliści zwyciężyli niemal o włos.

Równie gorąco było w październiku podczas „Wielkiego Testu o Toruniu”. Pytania dotyczyły historii miasta, jego charakterystycznych budynków i pomników, ale także miejsc, w których spędzano mile czas (bardziej lub mniej kulturalnie). Niektóre zagadki wzbudziły burzliwe dyskusje co do lokalizacji czy historii wspomnianych obiektów.

W Wielkim Teście wykorzystano również zdjęcia jednego z naszych mieszkańców Jana Różyckiego – zapalonego fotografa amatora, z zapalem wędrującego z obiektywem przez drogi i bezdroża Torunia. Finalistami konkursów zostali Tadeusz Ługiewicz, Piotr Szmydkiewicz, Halina Bednarz, Zofia Galczewska i Sławomir Stróżyński.

Wielkanoc 2023

Przygotowania do nadchodzącej Wielkanocy rozpoczęliśmy 27 marca, organizując warsztaty „Zrób Własną Palmę Wielkanocną”. Wielowiekowa tradycja nakazuje przynieść palemkę na Niedzielę Palmową - najlepiej własnoręcznie wykonaną. Tradycji daliśmy zadość i każdy z uczestników warsztatów zaprezentował do poświęcenia swój własny wyrób.

4 kwietnia Wielkanocne pozdrowienia, dekoracje i słodkości przekazali uczniowie klas „0”, „3B” i „3D” Szkoły Podstawowej nr 9 w Toruniu oraz ich wychowawczynie: Jagoda Pawlikowska, Kamila Orlicka, Sabina Cyrklauff i Anna Pilarska, a także mamy i babcie uczniów. Te przedświąteczne spotkania mają ogromne znaczenie dla mieszkających w naszym Domu ludzi, gdyż niosą ze sobą ogromny ładunek radości. Sprawiają również, że w przedświątecznej atmosferze łączą się we wspólnym świętowaniu trzy, a może nawet cztery pokolenia.

30 marca 2023 roku już po raz kolejny odwiedzili nas uczniowie 2 Liceum Ogólnokształcącego im. Królowej Jadwigi w Toruniu, aby pomóc w przedsięwzięciu pakowaniu prezentów dla Mieszkańców naszego Domu. Tym razem byli to uczniowie klasy 3 C oraz pedagoga szkolna Justyna Zimoląg-Zajączkowska.

Tak jak w każdym domu, tak i w Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu celebруем tradycję wspólnego obchodzenia Świąt Wielkiej Nocy. Jest to dla Mieszkańców i ich Rodzin, Pracowników, Dyrekcji i zaproszonych gości okazja do spędzenia czasu w ciepłej, rodzinnej atmosferze – takiej, jaka powinna wypełniać każdy dom w owym czasie. 5 kwietnia splendoru naszemu Śniadaniu Wielkanocnemu przydali: Proboszcz parafii Św. Antoniego w Toruniu - ks. Wojciech Miszewski oraz Zastępca Prezydenta Miasta Torunia – Pan Paweł Gulewski. Cieszymy się, że honorowi goście uczestniczyli tego dnia w życiu naszego Domu, świętując z nami tajemnicę Odrodzenia i Pojednania.

Nareszcie Wiosna

Zmęczeni zimowymi i wczesnowiosennymi szarugami postanowiliśmy odczarować panującą za oknami aurę i przywołać wiosenne promienie słońca. A co jest lepszego niż gorące serca, uśmiech na twarzy i radosny taniec? Dlatego 13 kwietnia zorganizowaliśmy pierwszą po wielkopostnej przerwie potańcówkę pod hasłem: „Wytańczmy razem Wiosnę!

Tydzień później przystąpiliśmy do pierwszych prac w naszym Ogrodzie Terapeutycznym, wszak rozpoczął się okres intensywnych prac na kwietnikach. Zgodnie z kalendarzem ogrodnika 18 kwietnia okazał się bardzo dobrym dniem na usuwanie chwastów i prace porządkowe. Rąk do pracy nie brakowało, więc robota szła sprawnie i humory nam dopisywały. Hortiterapia to bardzo korzystny rodzaj usprawniania, dlatego nasze przedpołudnia w ogrodzie stały się miłym i niecierpliwie wyczekiwany

elementem tygodniowego harmonogramu działań terapeutycznych. Już od rana nasi ogrodnicy-amatorzy witali rośliny porannym prysznicem z węża ogrodowego. Dwa razy w tygodniu wychodziliśmy wspólnie, by pielęgnować, porządkować, a przy tym ciekawie spędzać czas na świeżym powietrzu. Słuchaliśmy opowieści, śpiewaliśmy piosenki, żartowaliśmy, rozsadzaliśmy i sialiśmy. A ogród cieszy! Nawet teraz, gdy przyprószone jest białym, zimowym puchem.

Koncertowy Wtorek

25 kwietnia 2023 roku był wyjątkowo koncertowym dniem w naszym Domu. Jak to określił jeden z Mieszkańców: było to nasze małe święto. Zawsze zdumiewa nas fakt, ile pięknych dźwięków można wydobyć z kilku strun, zestawu klawiszy lub z ludzkiego głosu. Bo przecież muzyka to nie sam instrument, ale przede wszystkim talent, pasja, umiejętności i wrażliwość wykonawcy, który z narzędzia wydobywa całe piękno i przestrzeń dźwięku. Takimi przeżyciami regularnie nas obdarzają pracownicy i uczniowie Zespołu Szkół Muzycznych im. Karola Szymanowskiego w Toruniu. 25 kwietnia odbyły się 2 takie koncerty: przedpołudniowy muzyki instrumentalnej „Dwa koncerty i sonata” w wykonaniu uczniów Szkoły pod kierunkiem nauczyciela Marka Kamola oraz popołudniowy wokalny „Pieśni Patriotyczne ku Czci 3 Maja”. Tym razem wystąpili uczniowie klas wokalnych: Martyna Dąbrowska, Weronika Wiśniewska, Oskar Woźniak, Julianna Ościk, Antonina Białkowska, Weronika Lech, Julia Trojanowska, Błażej Jędrzycka i Oskar Szyszczak i ich pedagodzy: Wiesława Kończewska-Plac i Dorota Kuczyńska.

„Do kraju tego, gdzie kruszynę chleba...”

Co dla nas znaczy Polska? – można by zapytać Mieszkańców podczas cyklicznie odbywających się w Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu uroczystości upamiętniających święta ważne dla naszego kraju. Dla wielu to zwykły dzień powszedni,

wypełniony przez lata codziennymi staraniami o lepsze. Ale Polska to także historia ich życia, toczącego się na tle przemian zachodzących w ciągu ostatnich dziesięcioleci. To również wychowanie i kształcenie w duchu wartości. Z tych powodów uroczystości patriotyczne w naszym Domu są tak ważne. Ulubionym elementem każdej z nich są pieśni mówiące o miłości do ojczyzny. Jest to też okazja, by snuć opowieści z życia własnego lub swoich najbliższych, którzy uwikłani zostali w wir historii. 4 maja odbyła się uroczystość ku czci majowych świąt „Witaj Majowa Jutrzenko”, 1 września „Wielki Test o Polskę”, a 10 listopada „Patriotyczne Karaoke” połączone ze wspomnieniami Mieszkańców.

Współpraca z młodymi fryzjerami

W połowie maja 2023 roku pojawili się w murach naszego Domu z regularnymi wizytami adepci sztuki fryzjerskiej Technikum Usług Fryzjerskich TEB Edukacja w Toruniu wspomagani przez nauczycielkę Magdalenę Kazanecką. Dzięki ich pomocy i zaangażowaniu każdy nasz Mieszkaniec ma okazję odmłodzić się i upiększyć według zasady „jeden centymetr włosów z głowy to dziesięć lat mniej”.

Czerwcowy Maraton Imprezowy

W czerwcu Dom Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu przygotował dla swoich Mieszkańców cały szereg imprez i atrakcji.

1 czerwca – może z okazji Dnia Dziecka, a może na otwarcie sezonu – odbył się długo wyczekiwany grill. Dopisała zarówno pogoda, towarzystwo oraz oczywiście kuchnia. Nic dziwnego, że wszystkim dopisywał dobry humor. 2 czerwca wspólnie z klasą 6b Szkoły Podstawowej nr 24 w Toruniu i jej wychowawczynią Anetą Stasiak obchodziliśmy Dzień Sportu. Nawet jednodniowe załamanie pogody nie przeszkodziło nam w dobrej zabawie. Były gry ruchowe i stolikowe, dużo śmiechu i wspomnienia z czasu wojny, o które prosili uczniowie. Na pamiątkę zostały plakaty „Aktywne Wakacje 2023” przygotowane wspólnie przez uczniów i naszych mieszkańców, zarówno dla nas jak i dla naszych gości.

Natomiast 4 czerwca bawiliśmy się na XXIII Festynie Św. Antoniego w Toruniu – imprezie, której uczestnikami jesteśmy co roku. Nasze stoisko było licznie oblegane, mieszkańcy uczestniczyli w wielu dostępnych atrakcjach, w tym koncercie sławnego zespołu Bayer Full. Nasz ogród zyskał tego dnia 2 nowe drzewka: brzozę i modrzew, które zostały wygrane w konkursach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych.

30 lat „Babiego Lata”

Aż trudno uwierzyć, że „Babie Lato. Biuletyn Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu” ma już 30 lat. 22 czerwca 2023 roku w 30 rocznicę wydania pierwszego numeru Gazety odbyła się w naszym Domu uroczystość upamiętniająca ten fakt. Przedstawiono na niej historię Biuletynu i jego twórców, zaprezentowano najnowszy jubileuszowy numer oraz odsłonięto tablicę prezentującą szerszemu gronu losy „Babiego Lata”. Punktem kulminacyjnym było wręczenie „Nagród Literackich Babiego Lata” aktualnym autorom: Gertrudzie Ludwiszewskiej, Bogusławowi Grzendzickiemu oraz Michałowi Sokołowskiemu w uznaniu działalności na rzecz Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu. *„To miejsce na trwale pozostawi swój ślad w ludzkiej pamięci dzięki osobom, mieszkańcom i czynom związanym z Domem, w którym mieszkamy.”* – podsumował swą wypowiedź jeden z laureatów nagrody – Michał Sokołowski.

Wigilia Św. Jana

Kto z Was, Drodzy Czytelnicy wie, kto jest patronem Torunia i kiedy miasto obchodzi swoje święto? Ta wiedza z pewnością jest nieobca naszym Mieszkańcom, którzy rok rocznie obchodzą w naszych murach Wigilię Św. Jana. Łączymy w ten sposób kilka tradycji: Sobótkową Noc Kupały z wróżbami i rzucaniem wianków, Święto Torunia, którego patronem jest Św. Jan oraz Święto Muzyki, które przez szereg lat odbywa się w naszym mieście właśnie w tym okresie. Zawsze żartujemy, że w Wigilię Św. Jana To nie my przychodzimy do Wisły, a Wisła przychodzi do nas. Jakim cudem? Proszę się przekonać o tym w 2024 roku.

Środa Dzień Loda

„Tylko proszę bez skojarzeń” – takie słowa usłyszała Redakcja „Babiego Lata” podczas któregoś z tegorocznych letnich spotkań przy lodziku. Nasz Ogród Terapeutyczny rozkwitał, a my regularnie spędzaliśmy w nim środy przy rozmowach chłodząc się lodami o przeróżnych smakach.

Coś na ruszt – czyli sztuka grillowania

Kolejną atrakcją letnich dni 2023 roku były imprezki z grillem w roli głównej. W konkursie na najlepsze danie z grilla zawzięty bój między sobą toczyła kielbaska z kaszanką. Trzecie miejsce na mecie zajął ogórek małosolny. Poza podium znalazły się chleb oraz keczup i musztarda. Koneserzy dokładali cukinię i paprykę, ale ta propozycja nie każdego zachwyciła. No cóż! Dla każdego coś miłego, zwłaszcza, że letnim przedpołudniom przy grillu towarzyszyła muzyka, śpiew oraz dobra zabawa w doborowym towarzystwie. Właśnie grillem zakończyliśmy tegoroczne wakacje na „Pożegnaniu Lata”, które odbyło się 23 września. I choć poranek okazał się wyjątkowo chłodny, to z rozpoczęciem imprezy wyszło słońce, przygrzewając i tak gorącej atmosferze.

Na deptaku w Ciechocinku

Tak, tak! I do Ciechocinka zagnały nas przygody 2023 roku – nawet dwa razy: 13 września i 11 października. Były drożdżówki na deptaku, solanki, Grzybek, zdjęcia pamiątkowe, zdjęcia i wizyta w kawiarni. W międzyczasie odwiedziliśmy Toruńską Barbarkę, aby zawiązać bliższe kontakty z tamtejszą przyrodą oraz poznawać uroki flory i fauny w formatach makro i mikro.

Piknik Terapeutyczno-Prozdrowotny

Wiele instytucji odwiedzających nasz Dom i działających aktywnie na rzecz Mieszkańców jest pod wielkim wrażeniem przestrzeni, jakimi dysponujemy. Umożliwiają one organizowanie różnorodnych wydarzeń aktywizujących i podopiecznych także w chłodniejszych porach roku. 21 listopada odbył się u nas Piknik Terapeutyczno-Prozdrowotny zorganizowany z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Przysieku oraz Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Nasz Dom jest jedną z 45 placówek pomocowych regionie, które wzięły udział w cyklu wydarzeń trwających od początku października do połowy grudnia.

Przedstawiciele Policji przypominali zasady bezpiecznego poruszania się na drogach, opowiadali w jaki sposób ustrzec się przed wyłudzeniami i oszustwami finansowymi oraz jak dbać o bezpieczeństwo własnych danych osobowych. Mieszkańcy i pracownicy mieli okazję wykonać badania poziomu cukru, spirometrii i BMI oraz uzyskać porady z zakresu profilaktyki zdrowotnej, diety oraz fizjoterapii (w tym ćwiczeń zalecanych w różnych dolegliwościach). Wiele radości sprawiły nam alpaki – zwierzęta często wykorzystywane w terapii. Zdjęcia z foto-budki, tatuaże, bransoletki i inne ozdoby wykonane z animatorami długo będą przypominać o miłych chwilach spędzonych na Pikniku Terapeutyczno-Prozdrowotnym, a na wspomnienie pysznych ciast, chleba ze smalczykiem i kiszonym ogórkiem, kiełbaski

i karkówki z grilla oraz przepysznej grochówki będziemy obлизywać się ze smakiem jeszcze przez wiele dni.

Koncert Jesienny na Dwie Gitary i Wokal

Dzień później – 22 listopada – wokalista i gitarzysta Paweł Skowroński wystąpił u nas z „Koncertem na Dwie Gitary i Wokal”. Zaprezentował najpiękniejsze piosenki o miłości i życiu, a lirycznym dźwiękiem jego głosu towarzyszyły nastrojowe brzmienia gitary sześciopięciopalcowej i dwunastostrunowej.

Potańcówka z II LO

Pomimo szarej aury za oknami jesień była u nas wyjątkowo pogodna. 23 listopada odbyła się kolejna w tym roku potańcówka z II LO w Toruniu. Zarówno uczniowie tej szkoły jak i ich nauczycielki Marzena Makowska i Justyna Zimoląg-Zajączkowska wielokrotnie nas odwiedzały z różnorodnymi inicjatywami. Tym razem przetańczyliśmy wspólnie całe przedpołudnie.

O nas w mediach

W mijającym 2023 roku kilkakrotnie zagościliśmy w mediach. Podczas Uroczystego Śniadania Wielkanocnego odwiedzili nas reporterzy Telewizji Toruń oraz Zbliżeń TVP Bydgoszcz. *„To jest dla naszych Mieszkańców Dom. Oni tutaj spędzają często swoje lata długie, żyjąc tu jak w rodzinie. Siłą rzeczy my też jesteśmy częścią tej rodziny”* – mówiła dla bydgoskich Zbliżeń Agata Wołowska Dyrektor Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu. *„Główny problem to stan zdrowia naszych podopiecznych”* - dodała w wywiadzie dla Telewizji Toruń. *„Staramy się zapewnić im szczególną profesjonalną opiekę, bo takiej wymagają. Zatrudniamy panie pielęgniarki, opiekunów, staramy się jak najbardziej utrzymywać kontakty z rodzinami, żeby nasi Mieszkańcy nie czuli się samotni. Staramy się również poświęcać im czas”*. Mieszkańcy opowiadali o życiu i aktywności w Domu Pomocy i łączącym nas poczuciu wspólnoty. Dobrym podsumowaniem obu relacji są zacytowane w nich słowa proboszcza Parafii Św. Antoniego w Toruniu ks. Wojciecha Miszewskiego: *„Nie mamy wpływu na wielkie sprawy tego świata pewnie, ale mamy wpływ na to, co dzieje się wokół nas. Dlatego chcemy dostrzec w tych dniach szczególnie drugiego człowieka – jego potrzeby, jego problemy, kłopoty, nieraz smutki i żale – a myślę, że każdy z nas będzie się cieszył również wewnątrz, że mógł zrobić coś dobrego”*.

Echem powyższych relacji telewizyjnych są warzenia z końca 2023 roku. 1 grudnia reporter Polskiego Radia PIK Michał Zaręba nagrał reportaż z Piątków z Michałem Sokołowskim - mieszkającym w naszym Domu inżynierem leśnikiem. Spotkania te gromadzą wielu amatorów szerokiej wiedzy Pana Michała. Reportaż został zaprezentowany na antenie Radia PIK 3 grudnia.

Wielobarwna postać Michała Sokołowskiego zainteresowała również dziennikarkę TVP Bydgoszcz Joannę Wojno-Wolską, która jest autorką cyklu reportaży „Jeszcze dzień z Życia” o ludziach w wieku 80-100 lat, którzy pomimo wieku wciąż zarażają otoczenie swoją pasją do życia. Taką osobą jest właśnie Pan Michał, którego ogromna wiedza, erudycja i talent do snucia opowieści jest dla naszego Domu powodem do dumy. 12 grudnia reportaż został wyemitowany w TVP Bydgoszcz.

Wyróżnienia i nagrody

Ponad pięćdziesięcioletnia działalność Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu na rzecz ludzi potrzebujących wsparcia jest regularnie doceniana w naszym województwie. Dnia 7 kwietnia 2023 roku z okazji Światowego Dnia Zdrowia wyróżnienie za szczególne zaangażowanie w ratowanie zdrowia i życia ludzkiego, pełną oddania pracę na rzecz mieszkańców Torunia oraz wsparcie udzielone w Toruniu uchodźcom wojennym z Ukrainy otrzymał między innymi nasz Dom. Zostało ono przekazane przez Prezydenta Miasta Torunia - Pana Michała Zaleskiego na ręce Dyrektora Domu – Pani Agaty Wołowskiej. Podczas uroczystości wręczono również nagrody osobom zaangażowanym w opiekę zdrowotną nad ludźmi i jednocześnie cieszącym się wzorową opinią w miejscu pracy. Spośród pracowników Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu zaszczyt ten przypadł pielęgniarce – Gabrieli Gajek oraz opiekunce – Marii Dziewiatkowskiej.

21 listopada podczas uroczystości z okazji Dnia Pracownika Socjalnego odbywającej się w Ratuszu Staromiejskim w Toruniu Prezydent Michał Zaleski wręczył nagrody trzem naszym pracownikom, które wyróżniają się szczególnym oddaniem w stosunku do osób mieszkających w naszym Domu. Były to pielęgniarka Marzena Różycka oraz pokojowe Aneta Walkiewicz i Iwona Tomusiak, których zaangażowanie, odpowiedzialność, ducha i serce daje się na co dzień zauważyć.

Już w murach Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu na specjalne wyróżnienie zasłużyli Tadeusz Ługiewicz, Piotr Szmydkiewicz, Halina Bednarz, Zofia Galczewska i Sławomir Stróżyński – finaliści konkursów z wiedzy odbywających się w naszej instytucji oraz Gertruda Ludwiszewska, Bogusław Grzendzicki i Michał Sokołowski nagrodzeni „Nagrodą Literacką Babiego Lata” w ramach obchodów 30-lecia Biuletynu.

Wolontariusze, animatorzy i darczyńcy

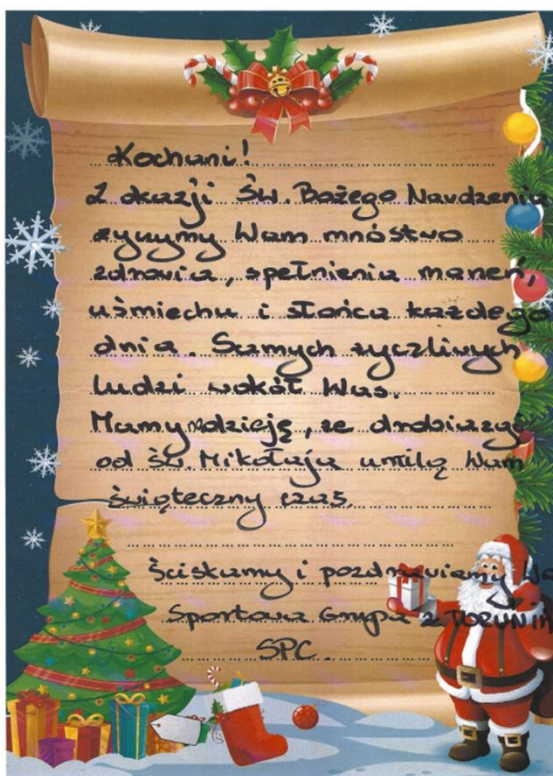
Dom Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana w Toruniu jest jednostką samorządową, a jego działalność jest finansowana z budżetu miasta. Finansowanie to pozwala na zaspokajanie codziennych potrzeb naszych Mieszkańców. Istotną rolę w poszerzaniu tych usług odgrywają różnego rodzaju instytucje i osoby prywatne, które bezinteresownie działają na rzecz naszych podopiecznych. Do tego szacownego grona od lat zaliczają się toruńskie szkoły i przedszkola. Zespół Szkół Muzycznych w Toruniu zapewnia stały dostęp do kultury, organizując u nas koncerty. Szkoła od lat obdarowuje również Mieszkańców Domu prezentami, które mają im umilić ten świąteczny czas. Podobną troską otacza nas Szkoła Salezjańska w Toruniu. Upominki i kartki świąteczne spływały do nas w tym roku też ze Szkół Podstawowych nr 3, 9, 24, 28 w Toruniu, Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Rodzinna Szkoła” w Toruniu czy Przedszkola Miejskiego nr 18 w Toruniu.

Zaangażowanie na rzecz naszych Mieszkańców to nie tylko prezenty i kartki z pozdrowieniami. To również wolontariat, który przyjmuje różnorodne formy. Uczniowie klas pedagogicznych II Liceum Ogólnokształcącego pod kierunkiem nauczycielek Marzeny Makowskiej i Justyny Zimoląg-Zajączkowskiej oraz członkowie Wolontariatu Szkolnego IX Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu wielokrotnie uczestniczyli w organizowanych u nas imprezach, obdarzając nas swym młodzieńczym entuzjazmem, a ich pomoc przy zajęciach czy pracy na rzecz Mieszkańców była dużym wsparciem dla pracowników Domu. Także młodzi fryzjerzy z TEB Edukacja w Toruniu świadczą charytatywnie usługi, za które osoby u nas mieszkające są niezwykle wdzięczne.

Po kilku latach nieobecności wynikającej z ówczesnej sytuacji zdrowotnej w kraju wznowiło działalność Apostolstwo Chorych, działające przy parafii Św. Antoniego w Toruniu. Panie, którymi kieruje niezastąpiona Krystyna Michalska podczas co śródowych spotkań oferują naszym podopiecznym wsparcie, jakie mogą dostarczyć tylko osoby o podobnym doświadczeniu wynikającym z wieku i przeżyć osobistych.

Równie ważna jest działalność instytucji społecznych czy rynkowych. Przykładem może być chociażby wspomniany powyżej Piknik Terapeutyczno-Prozdrowotny zorganizowany z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Przysieku oraz Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a sfinansowany ze środków Unii Europejskiej czy Mikołajki z Santander Bank już po raz drugi odbywające się w Domu Pomocy. Trzyletnia współpraca z Fundacją Święty Mikołaj dla Seniora pozwala realizować najskrytsze marzenia naszych podopiecznych.

Ten rok był wyjątkowo obfity w akcje dobroczynne. Od rodziny Łukasiewiczów trafiła do nas trzymetrowa choinka, która będzie nam towarzyszyć przez lata w okresie Bożego Narodzenia. Darczyńcy dołączyli do niej zestawy świątecznych pierników jako prezenty na Śniadanie Wigilijne. Grupa Sportowa SPC z Torunia podarowała zestaw ozdób świątecznych do każdego pokoju w naszym Domu. Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Eco-Toruń ufundowało kolejne paczki osobom samotnym mieszkającym u nas. Z taką samą inicjatywą wyszło kilka osób prywatnych, które w okolicach Świąt przyjechały odwiedzić samotne osoby mieszkające w naszym Domu, aby prócz prezentów zapewnić ich, że tak naprawdę nie są sami. Podarunki i życzenia dotarły do nas aż z Nashville w Stanach Zjednoczonych. Było to dla nas ogromnym zaskoczeniem, że wokół jest tylu ludzi, którym jesteśmy bliscy.

Na co dzień łatwo zapomnieć o tego typu inicjatywach. Dzień mija za dniem, naszą uwagę przyciągają wciąż nowe wydarzenia lub zwykłe codzienne sprawy. Jednak dokonując podsumowania roku należy szczególnie podziękować wszystkim, którzy pomagają nam, pracownikom Domu, efektywnie pomagając naszym podopiecznym. Wyżej wymieniona lista jest niepełna, gdyż inicjatyw było wiele. Jednak podziękowania należą się wszystkim, także tym o których regularnie wspominaliśmy na naszej stronie internetowej oraz tym, którzy odwiedzają prywatnie naszych Mieszkańców, a których odwiedziny nie wynikają z obowiązków rodzinnych, a raczej z dobroci serca i czysto ludzkiego przywiązania. Wasze działania i nam udowadniają, że nie jesteśmy sami i mamy na kogo liczyć. Dziękujemy.

Wiersze na Wigilię Bożego Narodzenia

Wiersze Bogusława Grzendzickiego

Zima

Zima przyszła w pięknej białej puszystej szacie,
obsypanej wieloma lśniącymi kryształkami lodu.

Otuliła Ziemię i wszystko, co na niej żyje puszystą,
śnieżną pierzyną, chroniąc przed silnym mrozem.

A mróz przyszedł, aby namalować na szybach okien,
piękne paprocie oraz drzewa kryształkami lodowymi
na Wigilię Bożego Narodzenia, a uczynił to pięknie,
o wiele piękniej od najlepszych malarzy na świecie.

Narodziło się Boże Dziecię w grudniową zimową noc,
w ubogiej Betlejemskiej Stajni, położone w Żłobie.
Śpiewają Mu Kolędy chóry Aniołów z pasterzami.
Ustały wszelkie spory i wszyscy staliśmy się rodziną.

Na pamiątkę tamtej nocy, w każdy Wigilijny Wieczór,
siadamy do Wieczerzy, przy stole pod białym obrusem.
Łamiąc się białym Opłatkiem, składamy sobie życzenia,
oraz prezenty, śpiewamy Kolędy i Niebo jest bliżej nas.

Każdej zimy, w dniu Sylwestra, punktualnie o północy,
żegnamy stary Rok i witamy Nowy, bawimy się i tańczymy.
Składamy sobie życzenia: więcej nadziei, optymizmu,
życzliwości, miłości i żeby Świat stawał się coraz lepszy.

Wiersz-Pastorałka

Bądź czujny od południa aż do rana.
Abyś nie przeoczył przyjścia twego Pana.
Czuwaj wtedy sercem bardzo czystym.
A w Stajence przygotuj Mu małą Kołyskę.

Położ na twoim stole obrus bardzo biały.
Żeby się aż wszystkie Anioły zleciały.
Bo przyjdzie największy Gość na świecie.
Z Nieba zstąpi na Ziemię Boże Dziecię.

A kiedy już nadejdzie ta Święta Godzina.
Niech do Wieczerzy zasiądzie rodzina.
Niech radośnie się łamią Opłatkiem białym.
Z Aniołami śpiewają przed Panem małym.

Narodzony Bóg

W czuwania wieczorny chłód
Stał się w Betlejem wielki cud
Leży w Stajni Boży Syn
Dany nam na okup naszych win

Panienka tuli Dzieciątko
Ojca Przedwiecznego Paniątko
Śpiewa Panu Aniołów chór
To dla nas wszystkich wspaniały wzór

Kłęczą bydłęta przed Panem
Leżącym w Żłobie pod sianem
Pasterze na fletach grają
Swemu Zbawcy pokłon składają

My prosimy to Boże Dziecię
O nieustanny pokój na świecie
Byśmy stali się jednością
I kochali wielką miłością

Śpij Jezu

Ach, witaj Jezu Maleńki
W Żłobie biednej Stajenki
Aniołowie Ci śpiewają
Na fletach pasterze grają

My Ci się nisko kłaniamy
Z Aniołami śpiewamy
Kłaniamy się też Panience
W nędznej, zimnej Stajence

Bydlęta Cię osłaniają
Jagnięta ciepło oddają
Zasnął już nam Król Maleńki
Pod pieczęą czystej Panienki

Kolęda o Bożym Narodzeniu

Narodziło się już nam Boże Dziecię.
Żeby zapanował pokój na świecie.
Aniołowie śpiewają „Chwała Małemu”.
Pasterze kłaniają się Panu swojemu.

Witaj nam! Ach, witaj! Boże Maluszkule!
Całego świata prześliczny Kwiatuśku.
Maryja śpiewa Dziecięciu „Lulaj luli”.
A Boże Niemowlę do siana się tuli.

Myśmy nie godni oglądać Cię Panie.
W biednej Stajence, na błogim sianie.
Wszyscy bogacze przed Tobą drzwi zamknęli,
i Zbawiciela świata widzieć nie chcieli.

Refren

*Kłaniamy Ci się nasz Królu maleńki.
Leżącemu pośród biednej Stajenki.
Dziękujemy za grzechów odpuszczenie.
A po naszej śmierci wieczne Zbawienie*

Michał Sokołowski

Kolęda

W dzień Bożego Narodzenia
cieszą się wszystkie stworzenia.
W śnieżnym polu, w cichym lesie
wieść radosna w dal się niesie.

W sercu kniei, w ciemnym borze gwaru świata się nie słyszy.
Dzisiaj Bóg się nam narodził,
niechaj więc wśród nocnej ciszy
głos kolędy się rozchodzi!

Ta cicha noc to noc święta,
nieśmy opłatek w dzikie uroczyska,
gdzie ludzką mową gwarzą zwierzęta.
Złóżmy podziękę też dla łowiska:

Za bezmiar wrażeń, za czar przyrody,
za niezapomniane na łowach chwile,
za wszystkie przeżyte łowieckie przygody,
Spotkania ze zwierzem. I emocji tyle!

Aby Rok Nowy w zdrowiu nas zachował
niech rozlega się w krain łowów świecie
ojczystych naszych kolęd królowa:
„Podnieś rękę Boże Dziecię!”

Błogosław nam pola, lasy,
w dobrych radach, w dobrym bycie,
wspieraj nas po wsze czasy!
Dom nasz i majątność całą,
i wszystkie gaje z łąkami.
A słowo ciałem się stało
I mieszkało między nami!

Toruń, Boże Narodzenie 1977 r.

Wincenty Sokołowski

Gwiazdka poległych

Śnieg brylantami się mieni,
pałą się światła na dworze.
Pukajmy, niech nam otworzą,
bośmy spoczynku spragnieni.

Lecz nikt nam drzwi nie otwiera,
choć wewnątrz światła wciąż płoną,
trzeba nam się stąd zabierać,
lecz dokąd iść? W którą stronę?

Rok temu, na ziemi obcej,
na piaskach pustyni srogiej
tęsknota nas żarła chłopcy
do naszej ojczyzny drogiej.

A gdyśmy w dzień krwi i chały
życie za kraj nasz oddali
to jeszcze w ostatniej chwili
to kraju serca się rwały.

A gdy wróciliśmy wreszcie
to nie chcą nas przyjąć swoi.

Za złe im tego nie bierzcie,
bo duchów każdy się boi.

Już tutaj nic po nas chłopcy,
choć pamięć o nas nie zginie,
choć kraj ten dla nas nieobcy,
odpocznem w innej krainie.

Pójdziemy szlakiem pasterzy
do betlejemskiej stajenki,
Matka i Dziecię maleńkie
przyjmą wygnańców żołnierzy.

Duninów, grudzień 1944 r.

Wincenty Sokołowski (1912-1956), brat Michała Sokołowskiego. Z zawodu prawnik, z zamiłowania i talentu rysownik, poeta, fotografik. Był żołnierzem, emisariuszem AK powiat Gostynin (Mazowsze). W sierpniu 1956 rok jako pracownik Instytutu Badań Jądrowych w Warszawie zmarł rażony chorobą popromienną. Wiersz powstał w ostatnich dniach 1944 roku. Jest refleksją na temat losów żołnierzy polskich walczących na zachodzie, swego rodzaju wizją ich tragicznej historii i losów w powojennej Polsce.

Michał Sokołowski

Moje życie Świat widziany naszymi oczami

Każdy człowiek jest jedyny i неповtarzalny. Każdy też ma swój sposób patrzenia na rzeczywistość. Perspektywa osoby zdrowej i sprawnej jest inna niż tej, na przeszkodzie stoi wiek i ograniczenia zdrowotne. Czy różnimy się naprawdę tak bardzo? Jaki wpływ na ogląd rzeczywistości ma nasz punkt siedzenia czy leżenia? W jaki sposób ta perspektywa zmienia nasz system wartości? Spójrzmy na świat oczami naszych Mieszkańców.

Jan Różycki Moje okno na świat

Nazywam się Jan Różycki jestem Mieszkańcem tutejszego Domu, moją pasją jest fotografia. Bardzo lubię fotografować wszystko, co mi wejdzie w oko, szczególnie las - tam czuję się najlepiej, sam na sam z naturą i powietrzem, tylko zwierzyzny brak.

W mieście jest troszkę inaczej, nie wszędzie można dotrzeć przez bariery architektoniczne, z jakimi niestety nasz piękny Toruń każe nam się męczyć.

Jestem niepełnosprawny, poruszam się na wózku inwalidzkim i z pozycji siedzącej patrzę na to wszystko. W pobliżu naszego Domu są chodniki na ulicach, po których nie można się poruszać na wózku. W szczególności ul. Słoneczna i Kwiatowa - tam powinny być postawione znaki zakaz wjazdu wózków inwalidzkich.

Zdjęcia Jana Różyckiego z jego podróży po Toruniu z lat 2019 - 2023

Nasz Dom jest położony w pięknej dzielnicy Torunia - Wrzosa - dookoła same lasy dużo zabytków i ciekawa historia, jak Barbarka, ściana śmierci przy Forcie VII. Dołączam kilka zdjęć zrobionych przeze mnie. Co do komunikacji miejskiej: my niepełnosprawni na wózkach mamy problem, ponieważ nie wszystkie tramwaje i autobusy (choć są do tego przystosowane) nie chcą nas zabierać, to zależy od kultury i wychowania kierowcy.

Opiekun Czym jest dla mnie praca opiekuna

Od kiedy pamiętam miałam bardzo dobry kontakt z seniorami. Opiekowałam się babcią i jako nastolatka wiedziałam, że to właśnie z osobami starszymi chciałabym związać swoją zawodową przyszłość. Od 6 lat pracuję jako opiekun w Domu Pomocy Społecznej.

Co cechuje dobrego opiekuna? Empatia, serdeczności i ogromne pokłady cierpliwości. Wśród mieszkańców przeważają osoby w podeszłym wieku, chore, które wymagają szczególnej opieki. Wiem, jak bardzo stresujące jest dla nich „wyrwanie” z domowego zacisza i przeprowadzka do placówki pomocy społecznej, gdzie wszystko jest nowe i nieznane. Dlatego tak ważne jest dobre zaopiekowanie. Uśmiech, dobry humor, życzliwość i umiejętność słuchania to cechy, które towarzyszą mi na co dzień. Widzę jak moje emocje przenoszą się na innych.

Zjawisko, które mnie zasmuca, a zarazem niepokoi to powolne zapominanie o najbliższych przez rodziny. To właśnie my spędzając z podopiecznymi najwięcej czasu,

często stajemy się dla nich najważniejsi. Jesteśmy w chwilach smutku, radości, powierza się nam największe tajemnice.

Jest mi bardzo przykro, że ze względu na wciąż za małą liczbę personelu nie mogę poświęcić odpowiednio dużo uwagi pensjonariuszom. Wiem, jak ważna jest dla nich zwykła rozmowa lub chociażby zapytanie o samopoczucie. Bez tego zamykają się w sobie, a ich stan zdrowia fizycznego jak i psychicznego pogarsza się. Wciąż żyję nadzieją, że nastąpi zmiana na lepsze i będę miała czas dla osób, które tego najbardziej potrzebują.

Mimo, iż praca opiekuna jest ciężka zarówno fizycznie jak i psychicznie, kiedy widzę mały uśmiech na twarzach Mieszkańców, wiem, iż podjęłam słuszną decyzję wybierając ten zawód.

Michał Sokołowski

Mała rozprawka o przyjaźni

Jest wiele wartości w życiu,
w tym, co było i co nas czeka,
a największą z tych wartości
jest przyjaźń drugiego człowieka.

Można mówić, że istotnie
różne bywają przyjaźnie:
dłuższe, krótsze, wręcz przelotne
I takie, co trwają na zawsze.

Dla tych nie ma miary czasu
i przestrzeni. Dni czy nocy.
W przyjaźni znajdziemy się zawsze,
bo to wartość jest jej mocy.

Szczęściem będzie dla każdego
myśl o druhu z lat młodości,
że on czeka listu twego,
Czeka dobrych wiadomości.

On się z tobą cieszyć będzie,
kiedy tobie się powiedzie.
On odszuka ciebie wszędzie
i współczuje, gdyś jest w biedzie.

On także liczy na ciebie,
gdy trafi się zła przygoda,
że wspomóżesz go w potrzebie,
że przyjaźń otuchy mu doda.

Toruń, październik 1977 r.

Piękno natury

Przyrodo ma, jak bardzo się Tobą zachwycam.
Gdzie spojrzę, jesteś pięknem w mych oczach.
Twój zapach jest balsamem dla mojej duszy.
A gromki śpiew brzmi ładną melodią w uszach.

To Stwórca namalował Cię barwnymi obrazami.
Wyrzeźbił najbardziej zmysłowymi postaciami.

Oprawił Cię cudowną, zachwycającą muzyką.
A wszystko to umieścił w czterech porach roku.

My dbamy o ciało, by bardzo długo młodym być.
A przecież to zależy również od zdrowej natury.
Więc wszystkimi siłami ją pielęgnujmy i chrońmy.
Aby zachować jeszcze piękniejszą pokoleniom.

Nasza Ziemia

Planeto Ziemi, jesteś naszą Karmicielką.
Jesteś opiekuńczą Matką i Rodzicielką.
Rodzisz w bólach obfite rodzaje plonów.
Potem karmisz do syta wszelkie stworzenie.

Ty Ziemi umierasz na naszych oczach.
Bo za Twą dobroć, jak my się odpłacamy?
Dzień po dniu, uparcie trujemy Cię chemią
Czy można aż tak bardzo Cię nie kochać?

A mimo to, Ty Rodzicielko nas karmisz.
Dalej w ciężkich bólach rodzisz plony.
Czy może być bardziej kochająca matka?
Jedna tylko, to nasza Królowa w Niebie.

Ziemi, całuję Twoje pomarszczone czoło.
Przytulam się do Twego zboląłego łona.
Proszę! Matko Rodzicielko, przebacz nam!
Bo nie rozumiemy, jak bardzo Cię ranimy.

Miłość

Miłość, dla nas Chrześcijan, jest wspaniałym uczuciem.
Kochając i przebacząc sami otrzymujemy przebaczenie.
W naszej wierze miłość znaczy czynić wszystkim dobro.
Nakarmić głodnego, przyodziać nagiego, pomóc starcowi.
Nasza miłość jest cicha, nie oczekuje poklasku ni zapłaty.
Za dobre uczynki bliźniemu czeka nas nagroda w Niebie.
Nasz Brat Jezus Zbawiciel dał nam przykład miłości bliźniego,
kiedy Oddał swoje życie na Krzyżu na Okup za wszystkich.
Więc kochajmy mocno wszystkich wokół i zanieśmy Ojcu,
przed Jego Tron pełne dłonie darów z dobrych uczynków.

Matki-Polki

Jakimi wspaniałymi, opiekuńczymi i kochającymi Matkami,
są Polskie Kobiety, trudno wyrazić w najpiękniejszych słowach.
Jak bardzo dbają o poczęte Dzieciątka, jak je pielęgnują, żeby
mogły w spokoju prawidłowo rozwijać się i wzrastać w łonach.
W czasie porodu, jak bardzo cierpią ból, tego my mężczyźni,
nigdy nie doświadczymy, a gdy zmęczone porodem, zobaczą swoje
niemowlęta, uśmiechają się i natychmiast zapominają o bólu.
A jak bardzo cierpią, ile wylewają łez w nieprzespane noce, gdy
otaczają swoją Matczyną troskliwą opieką małe chorujące dzieci.
Już od zarania powstania naszej Ojczyzny Te kochające Matki
uczyły swoje dzieci patriotyzmu i miłości do wspólnej Matki Polski.

W bardzo trudnych czasach, gdy Polska utraciła wolność, wtedy, gdy zabraniano nam ojczyściej mowy, wówczas to heroiczne Matki, śpiewały Dzieciom już w kołyskach do snu patriotyczne i religijne pieśni, narażając siebie i swoje rodziny na zsyłkę do nieludzkiej, syberyjskiej Tajgi, gdzie wiele z Nich pozostało na zawsze, w ziemi. Polskie Matki i ich Córki były bestialsko bite, torturowane, gwałcone, zamykane w domach, które były podpalane i ginęły w płomieniach, mordowane przez okrutnych, podłych najeźdźców z obcych krajów. W czasie wojen, były wysyłane, na ciężkie roboty, gdzie umierały, z głodu i wycieńczenia, zamykane w koncentracyjnych obozach, też bardzo często umierały z głodu, zimna, chorób i doświadczeń. Jak bardzo też cierpiały ze względu na prześladowania za poglądy, za wiarę. Były więzione latami w socjalistycznym totalitaryzmie. Wiele z naszych Matek, zmuszono do ucieczki do innych krajów. A ile Matek-Żon było i jest bitych i poniżanych przez swoich mężów, alkoholików, zazdrośników, a także - co najbardziej dla Nich przykre - przez własne dzieci, które oddają swoje Matki do Domów Opieki. Tylko Matki wiedzą, co przeżywały, kiedy ginęli ich Synowie i Córki, w bardzo młodym wieku, na zsyłkach, w powstaniach i na wojnach. Te kochające Matki z pokolenia na pokolenie uczyły swoje córki być dobrymi matkami, a synów być wspaniałymi obrońcami Ojczyzny. A dziś wiele Matek jest bezdomnych, nie mających środków do życia. Mieszkające samotnie wspaniałe Matki-Babcie, Patriotki, mają tak małe emerytury, że są zmuszone szukać żywności na śmietnikach. Powinniśmy wszyscy, a szczególnie rządzący bardzo się wstydić. Za tak wiele dobra, wszyscy jesteśmy winni wielki szacunek i miłość dla wszystkich żyjących Matek a dla zmarłych Matek hołd i pamięć.

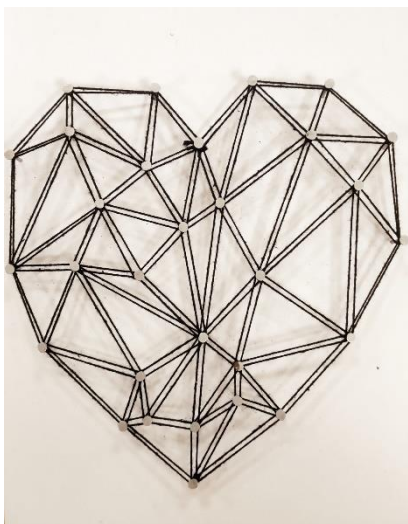
Bogusław Grzendzicki

Nasi Artyści

Każdego roku odkrywamy nowe talenty, nie zapominając przy tym o osobach, których prace wielokrotnie prezentowaliśmy na łamach „Babiego Lata” czy w przestrzeniach naszego Domu. Do naszych Artystów – Rękodzielników i Malarzy - należą od lat Wiesław Rogalski, Stefania Dybowska, Sławomir Stróżyński, Zofia Galczewska, Genowefa Sitkowska i Ewa Olszewska. W tym roku do tego zacnego grona dołączyli Grzegorz Głowacki – mistrz wyklejanek i kuleczek, Stanisław Bałdyga – arcymistrz wełny i pomponów, Piotr Oszywa – specjalista od trójwymiarowych obrazów na płycie, prężna linia produkcyjna specjalizująca się w ozdobach choinkowych w składzie: Helena Kąkłęwska, Halina Bednarz, Barbara Wawrocka, Teresa Wolska, Helena Stawicka, Ewa Weiwer oraz mistrzyni igły z nitką Krystyna Lubicz-Zapaśnik. Ich prace prezentowaliśmy na XXXIII Wystawie Rękodzieła Artystycznego „My też Potrafimy” 5 grudnia 2023 roku. Poniżej przedstawiamy mały wycinek dorobku naszych Artystów.

„Kącik Świątecznego Humoru”

Kalambury, zgadywanki, wyliczanki – to niektóre zabawy doskonałe na zimowe wieczory przy wspólnym stole. Spróbowaliśmy swoich sił na zajęciach „Zabawa w Rymy”. Ktoś zaczynał, a inni dorzucali własne propozycje kolejnych wersów do zimowych rymowanek. W ten sposób powstał „Kącik Świątecznego Humoru”. Talentami poetyckimi wykazali się: Genowefa Sitkowska, Ewa Olszewska, Ewa Weiwer, Ewa Kwaśniewska, Barbara Wawrowska, Tadeusz Ługiewicz, Patrycja Kacprzak, Urszula Rozniata, Helena Kąkłęwska oraz Helena Stawicka. Zapraszamy do lektury i życzymy dobrej zabawy.

Ballada o Karpiu

Biedny Karpiu na Wigilię!
Patrz, jak ta kolejka się wiję!
Bo każdy dziś chce Ciebie
W kąpieli u siebie.
Z łuski Ciebie oskubiemy. Mięsko zjemy,
A łuski rozdzielimy,
By od nadchodzącej zimy
Przez roczek cały
Pieniążki się nas trzymały.

Ballada o Białym Niedźwiedziu

Zimno, biało i wiatr wieje.
W lesie szumią śnieżne knieje.
Gwiazda mruga lewym oczkiem.
Biały Niedźwiedź krok za kroczkiem
Mikołaja ścieżką śledzi,
By trafił tylko do grzecznych dzieci.

Pytanie do Mikołaja

Święty Mikołaju!
 Gdy przychodzisz do mnie
 Czuję się jak w raju.
 Patrząc na Twój worek,
 Ile masz prezentów.
 Czy choć jeden z nich
 Trafi dzisiaj do mnie.
 Bo tak myślę sobie,
 Że pamiętasz o mnie.

A kuku Mikołajowi

Święty Mikołaju,
 Kuku robię Tobie.
 Chowam się za drzewkiem
 W prześlicznej ozdobie.
 Bo ciekawość mnie zżera,
 Czy z Ciebie nie sknera.

Do Maryi

Najdroższa Maryjo!
 Najmilsza i Święta!
 Dałaś nam swojego Synka,
 Byśmy byli razem ze sobą na Święta

Dziś go przytulimy,
 Prezenty mu damy,
 Bo Świętą Rodzinę tak bardzo kochamy.

Gdy wstanie Gwiazdeczka,
 Ta pierwsza na niebie,
 Będziemy czekać z tęsknotą na Ciebie.

Do stołu siądziemy,
 Ubogo pojemy,
 Kolendy zaśpiewamy,
 Serduszko Ci damy.

A gdy już zaśniesz sobie
 To każdej osobie
 Żyjącej na ziemi
 Pokój Pański zaniesiemy.

Kolęda na przekór

Pierwsza Gwiazdka na niebie
Świeci dzisiaj dla Ciebie.
Święta Noc dziś nadchodzi
I Jezusek się rodzi.

Taki mały na sianie.
Zrobiła mu Mama postanie.
Pieluszki nie miała
Całe postanie zalała.

Jezus mówi „O, Matko!”
Będzie Mama miała pranko.
A jak Józef się dowie
To dostaniesz po głowie!

Matuchna się złąła.
Przy Jezusku uklęła.
Chustkę z głowy zdjęła
I kałużę usunęła.

A Jezus się cieszy
Wśród suchych pieleszy.
Jaki morał z tego?
Kup pampersy Kolego!

Zespół Redakcyjny „Babiego Lata”

DPS Toruń, ul. Szosa Chełmińska 220, tel. 056-654 56 17, 654 56 42

Redakcja naczelna: Katarzyna Chruściel, Justyna Złotopolska

Autorzy tekstów:

**Bogusław Grzędzicki, Gertruda Ludwiszewska, Michał Sokołowski
we współpracy z Ireną Szuchalczewicz, Patrycja Kacprzak, Urszula Rozniata,
Ewa Weiwer, Helena Kąkłęwska, Tadeusz Ługiewicz, Barbara Wawrocka,
Lidia z Nashville, Wincenty Sokołowski, Jan Różycki, Opiekunka, Genowefa
Sitkowska, Ewa Olszewska, Ewa Kwaśniewska, Helena Stawicka**

Autorzy prac artystycznych:

**Piotr Oszywa, Grzegorz Głowacki, Stefania Dybowska, Barbara Wawrocka,
Helena Kąkłęwska, Halina Bednarz, Barbara Wawrocka, Teresa Wolska, Helena
Stawicka, Ewa Weiwer, Krystyna Lubicz-Zapaśnik.**

Biuletyn wydawany jest od czerwca 1993 roku.